

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:
Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:
Égész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítottak.

Katonai létszámemelés.

Ne bolondozzanak a függetlenségi párti urak. A létszámemelés beleütközik a paktumba és ha nem is ütköznék bele, hát akkor is istentelenség a nemzetet huszonkétféle millió rög-töni és ötödfél millió évről-évre visszatérő új improduktív költséggel sújtani, hogy ne is beszéljünk arról a néhány ezer munkáskézről, amelyet a honvédtűzértség megkíván.

De a létszámemelés igenis egész határozottan beleütközik abba a megegyezésbe, amelyet a nemzet jóváhagyott. A nemzet úgy tudta, a koalíciós kormány a választások előtt úgy hirdette, hogy az átmeneti időben nem lesz létszámemelés. S ime, ma előáll a kormány, hogy igenis tessék a létszámot szaporítani, tessék újabb milliókat dobni az éhes katonai moloch torkába.

Hát ez furfangos, meg nem engedett eljárás, mely csöppet sem becsületos. Igaz, hogy a kormány nemzeti szempontokat emleget a keserű pirula megédesítésére. De ez nem változtat a tényen. A nemzetnek mindegy, hogy anyagi erejét lenkötéllé, vagy selyemzsinnyel fojtogatják-e, s nem enyhíti a súlyos helyzetet az sem, hogyha a selyemzsinór nemzeti színűre van mázolva.

De a köté, melyet a kormány font, még csak nem is nemzeti színű. Mondják és hirdetik ugyan, hogy oda se neki, a tűzértséggel legalább önállósítjuk, teljesen magyarra tesszük a honvédséget. Pedig dehogy tesszük. Vezérkara a közös hadseregével ezentul is közös marad. Használja a honvédség ezentul is a féketesárga lobogót. A Gotterhaltét pedig épp úgy fogják benne fujni, mint annak előtte. És ha úgy fordul a kocka, hogy megint szét kell kergetni a parlamentet, hát Fabriciusék — megint engedelmessékednek. Csak az lesz a különbség a jövőben, hogy

Fabriciusnak nemcsak kard, nemcsak puská áll majd rendelkezésére, hanem koalíciós ágyu is.

Érvelnek a gazdasági szemponttal is. Hogy így meg úgy, ezt is nemzeti alapon fogják elintézni. Azokat a milliókat, amelyek a honvédtűzértségre kellenek, csak idehaza fogják elkölteni. Egy gombot se szereznek be külföldön. Nos, erre az a válasz, hogy még így se fogadható el a létszámemelés. A nemzet két évvel ezelőtt se bírta a terheket, ma, amikor egy hosszú, keserves küzdelem csak még jobban összezúzta az országot, még kevésbé bírja el. De ettől is eltekintve, egyszerűen nem áll az, hogy idehaza fognak mindent beszerezni. Éppen ma írja egy a kormányhoz közel álló újság, hogy az ágyucsőveket idegenből kellene hozatni. Csak az ágyucsőveket... A galamb tehát egészséges, csak a nyaka véres. A kormány harangoztatna, de egy kis baj van. Csak a harang hiányzik.

Hát ne bolondozzanak az urak. A létszámemelés ma sem kisebb merénylet, mint volt három évvel ezelőtt, sőt ma, rosszabb viszonyok között, még nagyobb. És ha akkor, mint kisebbség, megtudta akadályozni a függetlenségi párt, százszoros mértékben kötelelté az ma, annál is inkább, mert éppen a függetlenségi párt hirdette, hogy kell neki a honvédtűzértség, de nem a nemzetnek újabb megparcolásával.

Ime pedig, megakarják sarcolni a nemzetet. Magyar iskolákra, több százszerenyi kivándorlónak itthon tartására, a tisztviselők végleges fizetésrendezésére és más produktív célokra nincs pénz, de az általuk úgy átkozott Fabriciusék megerősítésére volna? Nem lehet, mert ez az új korszaknak, mely éppen a katonai moloch megfékezéséért ígerte, egyik legnagyobb vereségét jelentené.

Szálljon tehát magába a függetlenségi

párt és háritsa el a nemzet ellen készülő merényletet. Álljon sarkára a sok őrszem, s bizonyos, hogy a gonosz szellemek nem is mernek kibujni oduikból. Ha e várakozásnak csaldódás lesz a vége, a nemzet igazat fog adni azoknak, akik szerint az őrszemek nem a nemzet érdekeire, hanem csak arra vigyáznak, hogy idegen macskák meg ne dézsmálják a tejesköcsögöket s a husosfazékhöz illetékelnek ne közeledhessenek.

A paktumot is elárulják. Fenyegetőben aktuálisá teszi a hírhedt paktum kérdését a bombaszerűen ható hír, hogy az *ujonclétszám emelése közvetlenül kiűzőben áll.* A kormány lapjai írják, hogy a honvédtűzértség szervezése teszi szükségessé az ujonclétszám emelését. A hír felett nem lehet csak úgy könnyedén elsiklani, mert hisz ez a bejelentett ujonclétszámemelés, amellyel, hogy honvédelmi kiadásaink tetemes emelkedésével járna, egyuttal az ország rut, minden eddiginél galádabb becsapását jelenti. Tudvalevőleg a koalíció egy paktum alapján vette át a kormányt. A paktum értelmében a kormányzást egy átmeneti időre a koalíció veszi át azzal a kötelezettséggel, hogy az átmeneti idő alatt a katonai kérdések kikapcsoltnak, viszont a korona erre az időre *eláll mindenemű ujonclétszám-emelési kívánásától.* Ez volt a paktum, így tudja ezt az ország, így vallották eleitől fogva mindmáig a koalíció urai, a mai kormány tagjai. Megdöbbenő tehát, hogy e sok fogadkozás ellenére most egyszerre azzal mernek az ország elé állani, hogy az ujonclétszám emelését kérik. Kit akarnak azzal elámitani, hogy hiszen ez nemzeti vívmány, mert az ujonctöbblet a honvédségnek jut? Ez egyszerűen félrevezetése az országnak. A honvédségnek *szünetes önálló szervezete van — egészen a hadosztályig.* A honvédhadosztályok azonban a közös hadsereg hadtestjeibe vannak beosztva. Amikor tehát a honvédség tűzértséget kap, ez a tűzértség azzal a honvédhadosztállyal, amelyhez az ordre de bataille szerint tartoznak, egy-egy közöshadseregbeli hadtestet fog kiegészíteni. Ha tehát a honvédtűzértség szervezése révén a honvédség ujonclétszámát emelik, ezzel voltaképpen csak a közös hadseregnek tűzértségi

TÁRCA.

A teniszgróf.

— A Bajai Hirlap tárcája. —

Irtá: Csuka Ferenc.

Oedipus király tévedésből és ami a legsajnálatosabb: szerelemből feleségül vette a saját édes-mamáját. Ennek az udvari botránynak dramatizált történetén, melyet a kórusok és ellenkórusok eszmei szárnyalású kommentárokkal magyaráztak, — jó nagyokat borzadt a hellén publikum.

Azóta fordult a világ. Oedipus királyból ma nem lehetne tragikus hős. Azt az ugynevezett erkölcsi világrendet, melybe az antik drámairól kész-akarva beleütköztette jambusokban szavaló hősét, — ma a körülmények sokfélesége helyettesíti; fonák-sága inkább, mint nagyszerűsége.

Ime, elmondom a teniszgróf esetét. Meg kellett halnia a szegénynek, pedig se nem lopott, se nem sikkasztott, se nem hazudott; egyáltalán, mi olyat se követett el, amiért halállal kellett volna lakolnia közönséges fogalmak szerint. És mégis kénytelen volt halántékához emelni a rovolvert. Még azt az elégtételt se vehette sorsával szemben, hogy egy hátrahagyandó levélben értekeztek. Igazán nem mondhatta meg öngyilkossága okát anélkül, hogy koporsójához ne idézze a világ leggyomorjabb humoristáit. Inkább hallgatott tehát és rábizta az emberekre, főzzék ki tetszésük szerint az ő csele-

kedetének okát. Az emberek egyöntetűen abban állapodtak meg, hogy a teniszgróf a menyasszonya hirtelen elvesztésén való fájalmában lett öngyilkossá.

Az esetet ismerjük. A dráma színhelye nem a kérlelhetetlen és zord Észak, melynek tragikai törvényeit a szigorú és kedvetlen Ibsen kodifikálta; nem is a forró, szenvedélyes Dél, hol a szerelmes párok úgy török a házasságot, mint mókus a mogyorót. Egy aránylag elég banális fürdőhely; partján egy jónevű tengeröbölnek, melynek viharai sohasem szoktak lenni, legalább a szezonban nem. Nyugdíjas öreg tábornok, paralitikus főpapok, előkelő uzorások és egy-két mánás-familia szokott itt nyaralni lusta békességben. Nincsenek roulette-tragédiák a la Ostende, sem pofozások, a la Siófok. Nem kalandozni járnak ide az emberek, hanem megpihenni és így szórakozásuk is nagyon kimért. Néhány nyurga arisztokratálány ugrándozik estefelé a teniszpályán; partnereik vannak, de udvarlók nincsenek.

Tegnap reggel megérkezett menyasszonyának, Klarissznak látogatására Pista, a teniszgróf. Ez se keltett nagy szenzációt, mert a teniszgróf is beillett a fürdőhely spleenes figurái közé. Két jó tulajdonsága ismeretes. Egyik: hogy az egész kontinensen ő teniszszek legjobban és emiatt — állítólag — Roosevelt Alice szerelmes volt bele egy hétig. A másik jó tulajdonsága: hogy rendkívül előkelően és páratlan izléssel tud öltözni. Bárhova utazott, ha csak két napra is, magával vitte szabóját és a két szabósegédet.

Most azonban egyiket se hozta el, mert csak fél napra jött. Nem volt vele egyéb, mint a rajtalevő sportruha, meg aztán a táskában egy smoking meg egy redingót, a megfelelő kalappal, cilinderral cipővel, nyakkendővel és harisnyával.

Miután déltől estefelég a teniszgróf alaposan unatkozott Klarisszal, mert egyáltalán fölöslegesnek tartották a fecsegést, — automobil-kirándulást hozott javaslatba. Klarissz nem bánta. Az a fő, hogy az automobilon nem kell beszélgetni.

Kirándulásukról visszatérőben a teniszgrófnak eszébe jutott, hogy illenék megcsókolni a menyasszonyát. Ez volt a baj. Mert, amíg odahajolt Klarissz szeplős arcához, nem nézhetett az utra és az automobil nekiment egy fatörzsnek, melyet a multkori vihar dönthetett oda. Az automobil nagyot szökött, mint a megvadult paripa és nekivágódott a hegyi utat szegélyező sziklafalnak. Mire a teniszgróf magához tért, a szegény kis Klarissz kiadta lelkét.

Nem azért ur valaki, hogy zavarba jöjjön. A gróf megítélte a helyzet változathatlanságát és a kellő formák betartásával hazavittette a holtestet. Nem felejtett el bocsánatot kérni a megriadt, de azért szintén arisztokratikus nyugalommal kétségbeeső szülőktől és hozzáfogott a ravatalra való virágok megrendeléséhez. Aztán hazament szállóbeli lakására és rendezte a speciális alkalom kapcsán keletkező gondolatait. Ennélfogva kinyitatta utiládáját és a redingót után nyult, mely legnagyobb bosszúságára össze volt gyűrve. Gyűrött ruhában nem lehet a temetésre. A szíve elszorult azon való köny-

állományát emelik. Hogy ez a honvédségen kesz-
tül történik, az annyit jelent, hogy a közös had-
sereg ilyetén ujonclétszámemelése *kiszárolag magyar*
véren és magyar pénzen történik, nem pedig a
kvóta arányában. Hangsúlyozni kell ezt a körülményt
annál is inkább, mert az osztrák honvédség is
kap most tűzértséget, de minden ujonclétszámeme-
lés nélkül, a legénység is, a tisztakar is a közös had-
sereg állományából kerül ki s a kiképzést is a közös
hadsereg végzi. Ausztria tehát a tulipános kormány
nagyobb dicsőségére közös költségen, tehát *ma-
gyar pénzen is*, kap tűzértséget.

A szabadelvűpárt. A szabadelvűpárt volt
tagjai, amint értesülünk, *»Nemzeti kör«* néven tár-
saskört szándékoznak alapítani. A tagok száma már
eddig 180. Ezek *Podmanický* báró elnöklésével ér-
tekezletet tartottak, amelyen az új kör alapszabályai-
nak a megállapításáról tárgyaltak. Az alapszabályokat
megerősítés végett a belügyminiszterhez fogják
terjeszteni. Az alakuló közgyűlést október 11-én
tartják.

»Munkarend«. A jövő hónap tizedikén ösz-
szelű a képviselőház. A »munkarendet« már megál-
lapították. E szerint a képviselőház első ülésén Kos-
suth Ferenc kereskedelemügyi miniszter több javas-
lattal együtt beterjeszti a munkásbiztosításról szóló
törvényjavaslatot s a szabadhajózásról szóló törvény-
javaslatot. Először ezeket tárgyalja a képviselőház s
csak ezek befejezése után kerül a sor az 1907-iki
költségvetés tárgyalására. A képviselőház munka-
rendjének kérdésével különben a jövő heti miniszter-
tanács fog békésebben foglalkozni.

Huszmillió korona. Ezzel a csekélység-
gel emelkedik a jövő évi költségvetés kiadási ro-
vata a tavalyihoz képest. Csak éppen ennyivel. Az
ország népe ugyanis oly kevéssé van megterhelve
közszolgáltatással, hogy szinte sóvárogva várt egy
kis terhemelkedést. Hát megkapta. S minthogy a
tömegesen vándorbotot ragadó s éppen a nyomorúság,
a tarthatatlan életviszonyok miatt kívándorolni
kénytelen kiseremnek volt eddig kevés teher a vállán,
hát a kormány, a demokrate, a népbárát, a szociális
intézményeinkkel a külföld előtt kérkedő kormány,
az egész teherbőbletet a kiserem nyakába zúditja.
A huszmillió korona kiadás fedezete ugyanis a
fogyasztási adók emelésével kerül meg. Aminthogy
az egész költségvetésben a bevétel nagyobbat felül
a fogyasztási adók szolgáltatják. A kiserem, a földhöz
ragadt szegény ember adója emelkedik tehát, nem a
földadó, a nagybirtokosok földadója, az ezerholdasoké,
akik — ezt nyílt parlamenti ülésen vágták a szemükbe,
nevet hallottunk és cáfolat nem jött rá — még a
rendes adó fizetése alól is kibújnak, csalással,
eltagadással, mindenféle furfanggal. És mégsem
rajtuk vasalják be azt, ami többkiadás lesz,
hanem a fogyasztási adókból, mert ezt a szegény
ember fizeti és mert ez a kormány népbárát.

Most egy éve . . .

Szeptember 23-ának jubileuma.

Most egy éve — ki felelte volna el? — az
egész ország fel volt háborodva. Az a mód, ahogy
a koalíció vezérférfiit a császári rezidenciából kie-
rudalták, egyetlen táborba terelte az egész magyar
nemzetet: egyetlen zugolódo, mindenre elszánt tá-

nyelmségén, hogy szabóit otthon hagyta. Kényte-
len most már idegen szabóra bizni a vasalást. És
nagy kérdés, van-e itt olyan szabó, aki kifogástalan
precizitással kezeli a vasalót?

Félóra mulva már előtte hajlongott a fürdő-
hely legjobb szabója. Szigorú utasításokkal látta el
és megparancsolta, hogy reggel nyolc órára — va-
gyis ma reggelre — meglegyen a vasalással, mert
el kell mennie a menyasszonya ravatalához.

A gróf az egész éjszakát álmatlanul töltötte.
Nyugtalanította ugyanis az idegen szabó. Ha az a
majom nem tud vasalni.

Félnyelckor jelentette inasa, hogy meghozták
a kabátot. Elégedetten nézte a vasalás művészes
élezését, de egyszer csak felordított. A redingót háta
egy félfüllérnyi területen ki volt égetve.

— Az állat olyan vasalót mert használni, mely
parázsra fülk! A vadállat! A nyomorult! Már most
mit tehetek?

Mint az örült, nyargalászott le s föl a szálló-
dai szobában. Egy-egy percre meg-megállt és han-
gosan elmélkedett:

— Az egész világon izzóbetűes vasalókat hasz-
nálunk ruhához, mikből nem pattanhat ki a parázs.
Csak egyetlen gazfickó akad, aki parázsszal vasal és
éppen én vagyok az a boldogtalan, aki ezzel a gon-
nosz emberrel vasaltattam.

Kis vártatva ezt a kijelentést tette, még pe-
dig rendkívül komolyan:

— Nem, ez a fickó nem is szabó. Nem is
ember. Ez a fickó maga a sátán. A végzet küldte
elibém, azért nem kerülhettem ki.

borba. Szeptember 23-ika volt ez a nevezetes nap.
Szeptember 22-én még volt ebben az országban
koalíció, szabadelvűpárt, haladóipárt, szocialistapárt.
Szeptember 23-án elenyészett hirtelen minden párt-
különbség: a császári hatalom kihívó fellépésével
szemben kialakult az egységes Magyarország. Ez
volt-ama nevezetes napnak rendkívüli eseménye.
De mint maga a naptári nap, azonképpen a hozzá-
tapadó politikai hatás sem tartott 24 óránál tovább.
Szeptember 24-én már ismét feleledtek az előző
napon elenyészett pártkülönbségek, az ország lelki
egysége megint felbomlott s újra elfoglalta helyét
közéletünkben a visszavonás.

E sajnós fordulathat mi volt az oka? Frissit-
sük csak fel emlékezetünkben azokat az eseménye-
ket. Együttess kihallgatásukon a koalíció vezéreinek
a király felolvasta ama híres öt pontot, amely meg-
hagyta nekik, hogy kegyelemre kell magukat meg-
adniok, mert katonai engedményekről sem most,
sem a jövőben szó sem lehet. Ezt a kemény öt
pontot írásban is benyújtotta a magyar uraknak a
király, aztán sarkon fordulva, válaszukkal gróf Go-
luchowskihoz utasította őket, utaválól pedig e ta-
lalis kijelentést harsogta még utánuk: »De a felté-
telek maradnak!«

Ha akkor a magyar urak is sarkon fordulnak
s vágatvást jönnek haza, a vérig megbántott or-
szágra bizva, hogy e sértésért az elégtételt magá-
nak kiküzdje, akkor örök időkre megszűnt volna
nálunk a visszavonás és az egységes Magyarország
a maga egész hatalmát állította volna sorompóba a
királyi hatalommal szemben. Kemény lett volna
bizony a tusa, amely erre következett volna; de
eredménye felől már eleve sem lehetett semmi két-
ség. A fejedelmek hatalma mindig csak ott tudta
tulsúlyt kivívni, ahol politikai meghasonlásoktól
megoszlott nép állott velük szemközt.

Ámde a magyar urak nem vágatattak hazafelé,
amint ez — a nemzeti becsület s az ország szem-
pontjából — kötelességük lett volna. A magyar
urak a kidobás után is Bécsben maradtak és je-
lentkeztek gróf Goluchowski Agenornál. Nem jutott
eszükkbe, hogy Goluchowski először közös minis-
ter, s másodsor nem is magyar állampolgár, tehát
kétszeresen diszkvalifikált arra, hogy a magyar vái-
ság megoldása dolgában vele szóba álljon. Az sem
jutott eszükkbe, hogy kidobásuk csak megalázása
volt a magyar országgyűlés többségének, de Go-
luchowskihoz való utaltatásukat a legenyhébb ma-
gyarázat mellett is, úgy kell felfogniok, mint egy-
szerre elkövetett két törvénytelenéget, a közös kor-
mány tagjai, azt is, hogy a törvény tiltja, azt is,
hogy mert idegen honpolgárok a magyar állam
belső ügyeibe avatkozzanak. Mindez nem jutott a
vitéz vezéreknél eszükkbe. Ellenben eszükkbe jutott
az és csakis az, hogy ha ők most hazarohannak s
a rajtuk esett sértés megtorlását az országra bízzák,
akkor Magyarország talán kivivhatja majd a neki
járó elégtételt, ámde ugyanakkor elhedegülte Szent

A tenniszgróf ezután leült a diványra és a
megoldáson gondolkodott. Annyi tény, hogy fehér
sportruhában, vagy smokingban nem mehet el a
rovatalhoz. Ezt a kiegészítést kabátot pedig nem
veheti fel és így nem bír megfelelni a legelemibb köte-
lességnek. Le kell vonni a konkvenkiákat. Még
öt percig vívódott. Nehezére esett megválni az
élettől, a szép ruháktól, a gond nélkülű gazdagságtól,
a fényes társadalmi élettől. Nagyon fáj a halál gon-
dolata mindig és minden körülmények között, hát
még, ha az ember csak harmincéves. És Pista, a
tenniszgróf, csak harmincéves volt.

Uri fensőbbsege hamarosan legyűrte a halálra
ítelt tetemnek az élethez való görcsös ragaszkodását
és anélkül, hogy bármit irt, üzent, vagy szólt volna,
fejbőlötte magát. Rögtön meghalt.

— — — — —
Az emberek pedig elisrátták, mert azt hitték,
hogy szerelmes volt és nem birt Klarissz nélkül élni.
Ravatalát a Klarissz ravatala mellé állították a für-
dőhely kápolnájában . . . és egy kis mágnásfruska,
ki elment a látványosságot szemlélni, szerelmes tisz-
telettel sugta barátnöje fölébe:

— A Pista most is milyen elegáns . . .

Előkelően egyszerű és mélységesen megható
volt a temetés. A halálban egyesült mátkapárt an-
nak a sziklának tövében temették el, ahol az auto-
mobil-szerencsétlenség történt. A sziklába bevették
ezt a két szót; »Klarissz, Pista« . . . De majdnem
elfelejtettünk megmondani, hogy Pista grótot a re-
dingotba öltöztették és senki se vette észre, hogy a
redingot ki van égetve.

Dávid az ő miniszterségüket. Így hát inkább ott
maradtak Bécsben s tiszteletteljesen audienciát kér-
tek Goluchowski Agenor közös külügyminiszter ur
őnagyméltóságától. Ez volt az, ami a magyar köz-
véleményt akkor teljesen dezilluzionálta. Ezért tar-
tott csak 24 óráig a közvélemény egységes állás-
foglalása s ezért éledtek fel 24 óra múltán újra a
pártkülönbségek. Akik vakon bíztak a vezérlobi-
zottságban, azok persze egyetlen mukkanás nélkül
belenyugodtak abba az ujjabb közjogi sérelembe is,
amelyet a vezérek a Goluchowski-nál való jelent-
kezéssel követtek el. De mindazok, akik elfogulat-
lanul szemlélték a dolgokat, megdöbbenek az eljá-
rás férfiatlanságán s mert belátták, hogy ez az el-
járás csakis a vezérek miniszteri aspirációival ma-
gyarázható, nem voltak hajlandók velük a szolida-
ritást tovább is állani.

A többit tudjuk. Az események nem a vakon
hivőknek adtak igazat. A Burgból kiugrott vezérek
harcoltak még egy ideig, — vajjon meddig? Pon-
tosan addig, amíg a darabont-kormány nem telje-
sítette az ő szívük legtitkosabb s egyszersmind leg-
forróbb óhaját: az új vámtarifának s a külföldi
vámserződéseknél rendelti uton történt életbelép-
tetéséig. Mihelyt ez bekövetkezett, a kuruc vezérek
tüstént beadták derekukat. Ezt az egy dolgot még
a darabont-kormányunk kellett elvégeznie. Mert így
a nemzet vezérei elvállalhatták a kormányzást az
önálló vámterület megvalósításának kötelezettsége
nélkül. Így ők Poncius Pilátus módjára ártatlanul mos-
hatták kezüket és mondhatták, hogy rajtuk nem mult a
gazdasági függetlenség kivívása, a gaz darabontok alkot-
ták meg a befejezett tényeket, amelyek most már
1917-ig lehetetlenné teszik az önálló vámterület megva-
lósítását. Tessék csak jól visszaemlékezni ama napok
koalíciós sajtómanővereire. Ameddig Fejérváryék
haboztak, kiadják-e vagy se a vámtarifára és a szer-
ződésekre vonatkozó rendeleteket, az egész koalí-
ciós sajtó azt ordította, hogy az országot a vámpo-
litikai anarchiába szorítani nem szabad s tehát a
tarifát és a szerződéseket, bármilyen formában, de
feltétlenül életbe kell léptetni. Csak amikor a ren-
deletek már megjelentek volt, csakis akkor kiabál-
ták tele a világot, hogy ezek a rendeletek végző
sértik a magyar alkotmányt. A forumon tajtékozva
harsogták az árulás vádját; de szívük mélyén ör-
vendtek, hogy ezt a dolgot elvégezték helyettük
mások s ők most már alakíthatnak kabinetet a kö-
zös vámterület alapján.

Egy ideig aztán még folytatták a komédiájuk-
at. Apponyi és Kossuth telelármaztá az országot,
hogy a szeptember 23-iki események után most
már szent kötelessége az országnak, hogy a vezény-
szó mellett kitarson mindhalálgi Esküdöztek mennyre-
földre, hogy békeesség nem lésson, valaméddig a
koronát a nemzet e kétségbevonhatatlan jogának
elismérésére és érvényesítésére nem szorítják. Körül-
hordozták az országban a véres kardot s megfogad-
ták politikai és egyéni becsületükre, hogy bármi
történjék, a magyar vezényszó nélkül kormányt nem
alakítanak.

S mi lett a vége? A legcsufságosabb kapitu-
láció. Mihelyest előállott ama kényszerhelyzet a
vámpolitikai kérdésben, a dicső vezérek megadták
magukat az első szóra. Vállaltak mindent, nem kér-
tek többé semmit. Tegnap még gazember volt sze-
mükben mindenki, aki azt tanácsolta az országnak,
hogy kapcsolja ki a vezényszó kérdését s vessen
véget az alkotmányviszálynak. Ma gazember lett
mindenki, aki a nemzeti kívánalmak illetén gyáva
eljtését kritizálni mertte. Tegnap még becselen volt
mindenki, aki a vezényszó helyett az általános sza-
vazati joggal akarta az országot kárpótolni. Ma ők
maguk vállalták a kormányzást azzal a kötelezett-
séggel, hogy megvalósítják az általános szavazati
jogot.

Mi derül ki mindezekből? Az, hogy nem a
magyar vezényszót akarták ők, hanem azt, hogy a
mások hibájából keljen nekik ama vámközösség
alapján kabinetet alkotniok, amelynek fenntartása a
latifundiumos mágnásoknak és csakis ezeknek áll
érdekében.

Igy jutottunk oda, hogy a koalíció betűröl-
betüre tette a magáévá a darabont-kormány
politikáját. Az első mámorban a közvélemény ezt
nem tudta észrevenni. Ma már bezzeg sokan látják
igy a dolgokat. S akik így látják, azok ezt a gyil-
kos dilemmát szegik a koalíció mellének:

— Önök a vezényszóért való harc megindí-
tása előtt, vagy megmérték a nemzet és a királyi
hatalom erejét, vagy nem. Ha nem mérték meg és

mégis belekergették a nemzetet e harcba, amelyben erejének inferioritása miatt győznie semmiképp nem lehetett, akkor az önök politikája a világ legvétekesbb bárgyúsága volt. Ha pedig megmérték az erőket s noha meggyőződtek a királyi hatalom tulsúlyáról, az országot mégis belelovalták az alkotmányviszály irtóztató kockázataiba, akkor vakmerően bűnös kalandorpolitika volt az önök politikája. Harmadik eset nincs. Tessék e kettő közül választani.

A bajai magántisztviselőkről.

Irta: Nagy Sándor.

A Magántisztviselők Országos Szövetségének megalakulása és ténykedése óta az ország minden nagyobb városában alakultak fiókok és szervezték a tömörülést, csak Baján nem. Minden más városban gyökeret vert már az eszme, csak nálunk okozza a széthuzást azt, hogy a magántisztviselők nem képesek érdekeik képviselőre egy helyiszervezetet létesíteni, mely helyi sérelmeiket orvosolná és előkészítené az erők gyűjtését, mely támogatná az országos szövetség oly irányú törekvését, hogy a törvényhozó testület szabályozza a magántisztviselők sérelmes helyzetét.

Az ipar és kereskedelem terén munkálkodó magántisztviselők helyzete a legrendzetenlebb az összes szellemi munkásoké között.

Rége nem is volt szükség arra, hogy a magántisztviselők jövőjéről egy szervezett intézmény gondoskodjék, mert a régi viszonyok között mindenki csak átmenetinek tekintette a helyzetet, mert az egyéni cél és törekvés mindig az önállósítás volt.

Mióta azonban a tőkék tömörülése az érdekcsoportoknak kartellekbe való felszívódását vonta maga után, mióta a közlekedési eszközök az áralakulásoknak nem szabnak országhatárt és csak nagy pénzzel, vagy szilárd hitellel rendelkezők létesíthetnek üzleteket, azóta a kis existenciák lemondtak arról, hogy magukat önállósítsák. A nagy tőkék nagyipart és nagy kereskedelmet teremtettek és hovatovább átalakul az egész kereskedelem termelő és kereskedő csoportokká és vele egyidejűleg az alkalmazottak és magántisztviselők névtelen gépekké, melyek beszorulva ebbe a keretbe, egész életüket alkalmazási viszonyban fogják eltölteni.

Mily jövő elé néz az, ki mint magántisztviselő évtizedeken át értékesíti tehetségét, ifjúságát és egészségét?

A jelenleg érvényben levő kereskedelmi törvény hat heti, 3 vagy 6 havi fölmondást biztosít neki. Mily eszményekkel kecsegtet az oly pálya, hol még a legszorgalmasabb és legbecstületesebb alkalmazott is ki van téve annak, hogy öt 10—20 évi idegölő munka után akár a főnöki szeszély, akár pedig a magántisztviselő ingatag létalapja — esetleg betegség — 3—4 hét alatt kenyérléte, az utcára teheti.

Állandó panasz hazánkban, hogy az ipari és kereskedelmi pályára nem megy az ifjúság!

Mi csábítsa e pályára? Míg az állam rövid gyakorlati idő után a 18—20 éves ifjunak 2000—2400 koronát ad fizetés alakjában is biztosított állását rendszeresített nyugdíjigokon építi fel, addig a magántisztviselő valósággal rabszolga módon bizonytalan jelennel és kétségbejítő jövővel lép a pályájára.

Érettségi bizonyítvánnyal a kezében 1—2 évig 40—50 kor. fizetéssel tengődik a hivatalban, ha sikerül neki állást elnyerhetni és aztán éveken át havi 80—100—120 koronáért dolgozik, naponta kétszer annyit, mint az állam hivatalnokai, kik szintén eléggé ki vannak használva.

Pedig akik nincsenek beavatva a viszonyokba, azok azt hiszik, hogy az ipar és kereskedelem szellemi munkásai csak úgy usznak az anyagi jólétben.

E téves vélemény nyonnét ered, hogy egyes nagy kereskedelmi vállalatok vezetői 20—30—40.000 korona jövedelemmel bírnak és ez a látszat kecsegtet a távolból.

Hogy azonban ugyanazon vállalatnál számosan vannak oly hivatalnokok, kik 2400 korona fizetés mellett 10—20 évig is dolgoznak minden kilátás és remény nélkül helyzetük javulására, azt nem tudja a társadalom, mert ha tudná, fiait még inkább visszatartaná e pályától.

Régi időkben ez persze nem létezett, mert patriarchalis volt a viszony főnök és alkalmazott között és mert a tisztviselő állása átmeneti volt, miután élete derekán többé-kevésbé mindegyik önálló ember lett.

De a mai kor fejlődő gazdasági élete megváltoztatta a magántisztviselők foglalkozásának a karakterét. Ma már nem lehet arról szó, hogy a magántisztviselő pályája életcél legyen. Sok munka, kevés jövedelem ez a jellemző vonása és mindezzel szemben e gyötrelmes foglalkozásnak a törvényben semmi védelme sincsen.

Ez okból okvetlen szükség van arra, hogy a kormány a törvényhozó testület útján mielőbb szabályozza a magántisztviselők jogi helyzetét. Hogy megállapítsa a magánhivatalok és boltok maximális munkaidjét, törvényesen rendezze a kereskedelem munkásainak évente a szabadságidejét és a munkahelyiségek higiénikus szabályait, kellő berendezés és világítás tekintetében. Ami megvan az állam jóvoltából a gyárimunkásnak, az legyen meg a kereskedelem szellemi munkásának is.

A fővárosban központosított Magántisztviselők Országos Szövetsége ilyen célok megvalósítására törekszik.

De e törekvések csak akkor fognak megvalósulni, ha e szövetség gyökérszájai ki fognak terjedni az egész ország területére és ha az eszme be fogja majd hálózni a magántisztviselők egész nagy táborát.

Ez okból szükséges, hogy Baján is megalakuljon a fiókszervezet, meg van hozzá itt minden kellék: a tisztviselők nagy száma épp úgy, mint helyzetük teljes rendezetlensége.

HIREK.

KULINYI.

Külsőségeiben hivalgó pompa nélkül, egyszerű méltósággal folyt le mult vasárnap az az ünnep, melyet Szeged társadalmá és a vidéki hírlapírói kar Kulinyi Zsigmond emlékének szentelt, de teli a kegyelet megelevél és az igaz szív szeretetével, melyen nincs ereje a halálnak sem. Így illett annak a férfinak a jelleméhez, aki szíve és elméje kincseit mindig a szerénység és egyszerűség kincseivel takarta, aki lehetett volna munkája után előkelő állásu részese a hatalomnak s vidéki szerkesztő és névtelen vezérkikőr maradt haláláig.

Emlékének megdicősítését első sorban azok tartották kötelességüknek, akik legtöbbet köszönhetnek neki és legtöbbet vesztek benne: a vidéki újságírók testülete és a szegedi kereskedelmi és iparkamara, de az ő kegyeletük nemes ünnepéből kivette részét az ország egész intelligens társadalmá, mely Kulinyi nagyértékű munkásságát mindig emlékezetében fogja tartani.

Egyszerűségében végtelen megindító volt a sirközelet. A gránitkőszál aranybetűli beszéző szöveggel jegyzik föl egy munkában töltött élet főstációt s a követ, mely egy igaz férfi porait takarja, könnyezve vették körül azok, akik a munkás élet küzdelmeinek részesei és tanúi voltak s most elismeréstük örökzöldjét hozták ki a vezér pihenő helyére. Képvisele volt a sirmál a város hatósága, az újságírószövetség, a kamara, a szegedi függetlenségi párt és a szegedi zsidóhitközség — valamennyi nemcsak kötelességgel, hanem igaz meghatottsággal áldozván Kulinyi emlékének.

Amde szó elrepül, irás megfakul, gránitot megöröl az idő: igazán örökléte az az emlék, melyet Kulinyi Zsigmond munkáiban emelt magának, melyekért a késő utókor is tisztelettel fogja említeni nevét.

* * *

Egy újságíró ünnepeltek,
A Tisza mentén, Szegeden;
Hullámzó, díszes sokaság az,
Mely ez ünnepre megjelent.

Lobog a szívek fúrge lángja
Az ünneplő köntös alatt,
Mert ünneplésre, szónoklásra
Ritkán van ilyen pillanat.

És elmondták az ünneplőről,
Hogy érdemei mily nagyok,
Saját énjüktől elrabolva,
Ráraktak napot, csillagot.

Újságíróknak gyöngy a sorsa,
De cudarul vigasztalan:
Sajdják, gyalázzák életében
S dicserik, mikor — halva van.

— A baja-bátaszéki híd vasuti murkálatait a Magyar Építő R.T. a Schlick-féle gyárral együttesen nyerte el.

— Nászjelentés. Vettük a következő hymen-hirt: Auer Oszkár ferenczsatornai pénztáros és neje Moravcsik Janka tisztelettel tudatják folyó hó 12-én történt egybekelésüket. Baja, 1906. szept. hó 12-én.

— A bajai tanítóképző köréből. A közoktatásügyi miniszter Scherer Sándort a bajai állami tanítóképző intézet igazgatóját a VII. fizetési osztályba; Bocsay Kristófot, ugyanezen intézet segéd-tanárát rendes tanárrá a IX. osztályba nevezte ki.

— Hajójáratok. A D. G. T. a Budapest-Baja Bezdán-Apatin Orsovai hajójáratokat e hó végével beszünteti. Október 1-től csakis a budapest-baja-mohácsi helyi hajók közlekednek, még pedig az eddigi menetrend szerint.

— Katonai lövőteret építenek a szentistváni határ felé. A lövőteret körülbelül 12000 koronába fog kerülni. Az előmunkálatokat ma kezdték meg és körülbelül négy hét múlva befejezik.

— Egy röpirat jelent meg, amelynek teljes címe ez: »Baja város állami bor- és husfogvasztási adószedési jogáról. Hasznos utmutatás a szőlő termelő és fogyasztó közönség részére.« A hosszú című röpirat nem annyira hasznos utmutató, mint inkább egész halom vad a mostani adókezelőség ellen. A vádak egy a szerzőn esett sérelem körül csoportosulnak. A szerző pedig: Dujmovics István.

— Színházi Híradó. Lapunk nyomdájában e címmel napilap indult meg, melynek technikailag igen csinos kiállítása a Kollár-nyomda jó ízlését dicséri.

— Szabadkán nem lesz új indóház. A keresk. miniszterem most válaszolt Szabadkának a hozzá küldöttsegíleg felvitt azon kérésre, hogy új vasuti indóházat építsen. A válasz lesújtó. Azt mondja a miniszter leirata, hogy a mostani indóház — bár nem felel meg a modern kor igényeinek — elegendő Szabadka forgalmának.

— A jövő heti színházi repertoár. Szeptember 29. Drótos tót. 30. Délután Postás fiu és huga. Este Piros bugyelláros. Október 1. Jerikó falai. 2. Helyre asszony (itt először.) 3. Tetemre hívás (itt először.) 4. Gül baba (itt először.) 5. Gül baba (itt másodszor.) 6. Szavalt Brankovits Gy. az aradi vértanúk emlékére. 7. Délután Csöppség. Este Gül baba.

— A vasuti raktár szük volta miatt már néhánykor volt alkalmunk felszólalni. Ma arról értesülünk, hogy a vasuti raktárat tényleg kibővítik egy 16 méter hosszú raktár épülettel. Ez nem szünteti meg a bajt és továbbra is lesz panaszra ok, mert a bajai nagy forgalom megkíváná, hogy legalább mégegyszer akkora raktárat építsenek. Minden este jó, hogy legalább ennyit is tesznek. Amikor a raktár épületet emelik, felhívjuk a figyelmét a főnökségnek azon körülményre, hogy más városban a fel- és leadási pénztár a raktárnál van. A raktár építéste alkalmával lehetne talán kieszközölni, hogy a fel- és leadási pénztár Baján is elhelyezést nyerjen a raktáraknál. Ezzel a sok hiábavaló szaladgálást takarítanának meg a jelek.

— Polgári iskola Bajmokon. Élénk, örvendetes kulturmozgalom indult meg Bajmokon, amelynek hatását nemcsak Bajmok, hanem az egész környék is üdvösen érzi majd meg. E mozgalom a bajmoki polgárság áldozatkészségéről tesz tanuságot. A mozgalomnak az a célja, hogy Bajmokon egy államilag segélyezett polgári fiu- és leányiskola létesíttessék. A mozgalom indító aláírási ivatek köröznek az összes adófizető polgárok körében és örvendetes jelnek tekinthető, hogy az egész községi képviselőtestület és előjáróság — egy képviselő kivételével — örömmel csatlakozott aláírásával a mozgalomhoz. Az aláírásokat — melyek már több százra rügnak — egy kérvény kíséretében a legközelebbi közgyűlés elé fogják terjeszteni.

— Támadás a felsőszentiváni posta ellen. A Baja melletti Bácsbokod és Csávoly közötti országuton három ismeretlen egyén — nyilván rablási szándékból — megtámadta a felsőszentiváni postát, illetve annak küldőncét. A küldőnc veszedelmes helyzetében elővette szolgálati revolverét, mely azonban felmondta a szolgálatot. A tettesek ekkor lefogták a küldőncöt, ki szorult helyzetében segítségért kiáltzott. Szerencséjére éppen arra járt a bácsbokodi táviratkézbésítő, ki a válságos pillanatban segítségére sietett és saját szolgálati revolverével elriasztotta a tetteseket, kik kocsjukra felülve a kukoricások közt gyorsan eltűntek. Így sem emberi életben, sem a postában kár nem esett. A csendőrség szigorú nyomozást indított meg.

— A szabó sztrájk a héten befejeződött. Az összes mesterek megegyeztek munkásaikkal. — A cipész sztrájk szintén végéhez közeledik. A kőművesek még mindig nem egyeztek meg.

— Gyilkosság vagy öngyilkosság? Borsos Károly, a magy. folyam és tengerhajózási r.-társaság-nak jelenleg Apatinban horgonyzó 408. számú uszályán alkalmazott kormányos, tegnapelőtt a reggeli órákban az uszályon lévő lakosztályában agyonlőve találta meg nejét. Ez esetet bejelentették a hatóságnál. De — mivel hír szerint — Borsos és neje nem a legjobb viszonyban éltek egymással és egyéb gyanuok is merültek fel, Borsost az apatini kir. járásbírósz vizsgálóbírája a vizsgálat eredményéig letartóztatta. A vizsgálat lesz hivatva kideríteni, hogy Borsosné gyilkosságnak esett-e áldozatul, avagy öngyilkos lett.

— Hamis ékszerék. A bajai csendőrséghez Bécsből feljelentés érkezett, hogy a napokban egy bécsi utazó Bajára érkezik, aki hamis ékszerekkel fog hazálni. A hamis ékszereket az utazó valódiaknak fogja mondani. Eddig a csendőrráörök nem találkoztak még a hamis ékszer vígével. Mindenesetre felhívjuk a közönség figyelmét az ellene készülő merényletre. Jó lesz óvatosnak lenni.

— **A bajai magyar iparvédő egyesület kiállítása.** Ismeretes dolog, hogy a bajai magyar iparvédő-egyesület elhatározta, hogy a jövő hó 14-étől nyolc napon keresztül kiállítást rendez. Az eszmét igen üdvösként és célravezetőnek tartotta mindenki, csak utóbb merült fel az az aggodalom, hogy a rendelkezésre álló idő nagyon rövid. Ennek az aggodalomnak az e hó 23-án a városi színház közgyűlési termében dr. Rajk Aladár bizottsági elnök elnöklésével tartott értekezleten Wagner Antal adott kifejezést, mely ugyyszólván minden oldalról helyesléssel találkozott. Az ügyhöz hozzászóltak többen s végül abban állapodtak meg, hogy a kiállítást elhalasztják s a kiállítás idejének megállapítására a szűkebb körű bizottságot új javaslattal fogják utasítani.

— **Tűz.** Kedden délután kigyulladt a Kőlcsei Ferenc-utóban levő Klein-féle asztalos-műhelynek feltételek épített födele. Dacára annak, hogy a padlás telve volt gyalu-forgácssal, sikerült a tüzet a gyorsan megjelent tűzoltóság igénybevételével lokalizálni.

— **Lőfegyver gyermekkézben.** A múlt héten történt Babarcon, hogy Schmausz Henrik elemi iskolás fiú kiment egy pajtásával a szőlőhegybe játszani. Pajtása egy sörétre töltött lőfegyvert hozott magával. Ez a vele való játszás közben elült és Schmausz Henrik felső lábszárába furódott. A szerencsétlenül járt fiút a mohácsi László kórházban ápolják.

— **Rendőri krónika.** A becsületes megtaláló. Gyenis Ferenc baracskaí fuvaros ember megtalálta Grünhut Gábor bajai kocsmáros gyűrűjét, de nem adta vissza a tulajdonosának. Ezért a bíróság elítélte 3 napi fogházra. — A vaskuti háború. Zority Miklós nagy verekedés rendezett Vaskuton és közben majdnem életveszélyesen megszurta Regesz Albertet. Ezért a hőtetteért most 60 napi fogház elszámlálására ítélte a bajai bíróság. — Lopás. Páncsics József felsőszentiváni lakos zsirt és zsiros bőrdőnőket lopott Ginder Jakabtól. — Verekedés. Odor István bácsibokodi lakos megverte Fekete Mihályt. Ezért a bajai bíróság Odort 2 napi fogházra ítélte. — Elítelt tolvajok. Sümegi János és Frei Ferenc gyufatartót vittek el a Nemzeti szállodából. — Ezért a bíróság 3–3 napi fogházra ítélte őket.

— **Leányrablás.** Bácskából csak nem vész ki a romantika. A legények, csak úgy, mint évszázadokkal ezelőtt, most is erővel viszik haza szerelmüket, ha szép szerével nem adják. Regőcéről tettek ma feljelentést egy nőrablás büntetésében. Lukacsey Marina regőcei szép leány látogatóban volt egy barátjánál. Mikor onnét távozott, elkísérte őt Raics Éva és Anna. Tereferővel mentek végig az utca sora, amikor egyszerre csak előttük terem egy kocsi. A kocsiőr leugrott Mihálylov Jusztin és Vajklov Vlada, öbe kapják Lukacsey Marinát és annak minden védekezése dacára kocsiira dobják és szélsőben elhajították. Elvitték az őrszállási orvos tanyájára, hol az egyikük béres. A leányt ott tartották másnap reggelig, amikor is sikerült megszöknie. Amikor a leány hazakerkezett, első teendője volt feljelentést tenni a leányrabló legények ellen.

— **Várady Antal lakója.** A házbéruzsora szomorú napjaiban hadd vidítsa fel az olvasót ez a kis történet, amely valósággal egy visszájára fordított házbér-uzsorárólól. Várady Antalnak, a neves költőnek Budapesten ugyanis van egy háza a Hársfa-utcaban és ennek a földszintjén bérelt egy szobás kis lakást valami mogorva sváb. Valami tizedmagával hurcolkodott be a kis zugba és azon kezdte lakói működését, hogy nem fizetett házbért. Nyilván pszichológus volt és tudta, hogy ez a háziur nem fogja az utcára dobni. Aztán nekiállt elkezdett a szoba közepén fát vágni, hogy csak úgy döngött az egész ház. Ezt már megsokallotta Várady Antal és lement hozzá:

— Hallja a szobában nem szabad fát vágni!
— Aztán miköze magának chhez?
— Hm, hogy miközöm hozzá? Hát csak az, hogy én vagyok a háziur.
— Füttyölök a háziurra!
— De a rendőrség is tiltja a favágást.
— Füttyölök a rendőrségre!

Várady Antal nem mert több potentátumot citálni, nehogy még azokra is füttyöljön a lakója. Elment tehát a rendőrségre, ahol Gyulokay kapitány nagy örömmel fogadta:

— Jó, hogy jössz! Épen föl akartalak keresni.
— No, mi baj?
— Micsoda könnyelmű háziur vagy te? A detektíveim figyelmeztettek, hogy egy notórius betörő a te házában vett lakást a földszinten... Nézd, itt a fényképe.

Várady Antal meghökkent. Fölsímerre a fényképen a favágó svábot. Hazasiettet nyomban és elővette:

— Bács, elengedem magának az eddigi házbért, csak költözzék ki innen.

— Nem én! Egész jól érzem magam.
— Ejnye bács, ne legyen már olyan szivtelen... Ugyan költözködjék ki!

— Nem én! Még tíz forintért se!
— Hát adok tizenötöt.

A betörő nagyot nyelt és elszántan mondta:
— Még tizenötért sem! Még huszért sem!

— No jó, hát üsse kő! Adok huszonötöt.
— Ez már beszéd! Ide vele!

Várady Antal leszurta a huszonöt forintot és haragosan sziszegte:

— Maga... maga házbéruzsorás!

— **A bajai róm. kath. legényegylet 1906.** szeptember 30-án (vasárnap) Leutschuk Jakab-féle vendéglőben zártkörű táncgyalommal egybekötött »szüreti mulatság« rendez. Belépti-díj személyenként 80 fill., este a pénztárnál 20 fillérel több. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. A jótékony célra szánt körtét, almát, szőlőt stb. az egylet helyiségébe kéri küldeni. Belépőjegy előre váltható Sternfeld Vilmos ur üzletében. Kezdeté este fél 8 órákor. A szüreti mulatság sorrendje: 1. Indulás a kath. legényegylet helyiségéből a tűzoltó zenekarral esti 7 órákor. 2. A csöszök és csösznök bevonulása után a szüret kürtjellel kezdődik. 3. A kisbír dobsz mellett felolvassa a legújabb szüreti törvényeket. 4. A gyümölcsök jogtalan elajátításáért 10 fillér pénzbüntetés fizetendő a bírói pénztárnál. 5. Az egész mulatság alatt a »Nemzeti világposta« forgalomba hozza díszes levelező-lapjait. Ára darabonként 6 fillér. 6. Azon t. hölgy, ki a legtöbb levelező lapot kapja, kellemes meglepetésben részesül.

— **Öngyilkos végrehajtó.** Zádor Antal óbecsei közs. végrehajtó m. vasárnap késő estig vig társaságban mulatott. Cigányokkal kedvenc nótáját huzatta, majd 10 óra után hazatért, nyugodtan levetkőzött s míg felesége a konyhán járt, revolverrel mellbe lötte magát. A lövés rögtön halált okozott; az öngyilkosság indoka ismeretlen.

— **A hosszunap és egy szinpadí szerző.** Egy jobbnévű szinpadí írók, akiről köztudomású, hogy minden primjeré előtt kileli a hideg, nemrég befejezte új darabját.

Azon a napon, amikor benyújtotta darabját a színházhoz: egy templomban misét mondatott, hogy az egék ura kegyesre puhítsa a színház dramaturg-jának szívét.

A darabot szerencsésen elfogadták. Apró változtatások miatt azonban visszaadták a szerzőnek, aki mielőtt másodsor, most már véglegesen, benyújtotta volna darabját: ismét misét mondatott.

A harmadik misét akkor mondatta, amikor a szereposztásra került a sor, azért, hogy darabjának szerepei jó kezekbe kerüljenek. Hogy unalmasakká ne váljunk, sietve konstatáljuk, hogy egy negyedik misét is mondatott azon a napon, amikor felment a színházhoz, hogy megtudja, milyen napra tűzik ki a premiert.

Az igazgató egyidejű nézegette a naptárt, aztán tudomására hozta a szavát szorongva leső szerzőnek:

— Azt hiszem, legjobb lesz, ha a darabot szeptember 29-én szombaton mutatjuk be!

— Csak akkor ne! — kiáltotta kétségbeesetten a szerző.

— Miért?

— Mert akkor — hosszunapunk van!...

— **János vitéz» a zsinagógában.** A P. N. kaptá és közli ezt az érdekes levelet: »Tisztelt szerkesztő ur! Egy olyan szenzációról értesitem Önt, aminő minden száz évben egyszer fordul csak elő. Ma déljelőt, mint híthű izraelita, elemtem imádkozni a Rottenbiller-utcai ugynevezett pót-imaházba. Az istentisztelet a szokott rendben haladt egészen addig, amikor egyszerre csak megtörtént a szenzáció. A kántor az egyik ősrégi héber szöveget a János vitéz fő-szlágerének, a Rózsaszál-éneknek dallamára énekelte. Az ájtatos hívek első pillanatra megdöbbenek, de aztán, előbb féltéken, majd egyre bátrabban és buzgóbban, végül pedig tele torokkal énekeltek a »rózsa, rózsaszál« dallamára az ő szidő szöveget. De ez még semmi. Mikor a kántor — aki a legnagyobb hévvel fujta — bevégezte az éneket, az imaházban taps tört ki. Utóbb az istentisztelet végeztével nagy vita támadt, melyek során egyesek bizonyították, hogy megengedett dolog profán dalokra énekelni a szöveget, hiszen számtalanszor énekeltek már zsidótemplomokban operarészleteket, míg mások »nem vagyunk színházba!« és »miért nem mindjárt Fedák Sári!« kiáltások közepette megbotránkozásuknak adtak kifejezést. Annyi azonban bizonyos, hogy a dolog megtörtént, valamint az is bizonyos, hogy magyar operetnek most jut osztályrészül először az a sors, hogy karrierje folyamán még a zsidó templomba is belkerül. Tisztelettel egy olvasójuk.«

— **Hány ember hal meg naponta?** Földünkön, mint a statisztika megállapította, körülbelül 1500 millió ember él. Évenként minden ezer emberből husz meghal, vagyis évenként 30 millió; naponként tehát 82 ezer. Igen nagy szám ez, de mindenki természetesnek találja. Ellenben összeborzadunk, ha valamely kisebb helyen a rendesnél több haláleset fordul elő.

SZÍNHÁZ.

E heti kritika helyett.

Farkas szinigazgató ur, saját kijelentése szerint, inkább óhajtaná jobb igazgató, mint színész lenni, amivel — ismét saját kijelentése szerint — nem azt akarja mondani, hogy rossz színész.

Utóbbi kijelentésével, mivel a jelen alkalommal a színészet személyi oldalát nem óhajtuk érinteni, nem kívánunk foglalkozni. Az első s feltevésszük, — komoly — kijelentéssel azonban kell, hogy foglalkozzunk.

Üzleti szempontból kétségtelenül elhisszük, hogy inkább óhajt jobb szinigazgató lenni, de akkor,

amikor az igazgató maga is színész, ilyen állítást a forumra kidobni, üzleti szempontból sem tartjuk honorálhatónak. A színművészet egyéni kultiválása az adminisztrációval párhuzamosan nem haladhat, a kettő közötti versenyben csak az egyik irányzat maradhat és marad is előnyben. Akármelyik marad a küzdőtéren győztesnek, a vesztes mindegyik esetben — a közönség.

Hogy valamely szintársulat igazgatója a maga személyében jó színész-e vagy sem, abból addig, míg a művészi tehetség az igazgatói teendőkkal versenyre nem kél, a közönségnek kára nem lehet, s ez okból a közönség sohasem fog afelett vitakozni, melyik minőségben alkotott kiválóbbat. Azonban, ha igazgatói híret a művészi hírenél előbbre teszi, méltán feltehető a kérdés, hogy ehhez a célhoz az eddig követett ut a helyes-e?

A jó és jobb szinigazgató mindig kell, hogy a maga közönségét ismerje. S éppen ez a legnehezebben megoldható probléma. A bajai színházlátogató közönség áll az értelmiség oly fokán, amelyen vezetésre, kioktatásra rá nem szorul másra s a nézőtér mindig megmutatja, a közönség a műfajok melyikéhez vonzódik ezidőszert leginkább. Ez a vonzalom nem állandó, irányát az idők folyamán, néha egész kanyarodással változtatta, majd ismét visszatért előbbi irányához, néha jó ideig szélesyedkedett, makrancoskodott valamely műfajjal szemben, hogy később szeretetének egész melegevel az elhanyagolt mellett tüntessen. De sohasem engedte, hogy vesszék, önállóan haladt utján és megszabta annak a határát, ameddig hajlandónak mutatkozott a befolyásnak tért engedni. Ez az egy, az egyetlen befolyás, a korszellem befolyása, amely ellen még a legutinirizotabb, legtáptatosabb igazgató és rendező is hiába küzdtemel folytatott.

Be is ismerték ezt az eddigi szinigazgatók, mert az ár ellen uszni saját kárukra óvakodtak, bölcsen alkalmazkodtak a közönség kívánalmaihoz és nagyharom álltak attól, hogy a saját, mélyebb, fejlettebb műzlesztüket arra a közönségre csödütsék, melytől pártfogása révén, anyagi javakat vártak.

Igaz, mindegyik műfajnak megvan a maga külön közönsége is, de ez sporadikus jelenség, amellyel az igazgató, bár szintén számolni tartozik, de nem az általános irányzat rovására.

Nem lesz nehéz ennél fogva az igazgató urnak kitalálni, melyik műfaj volna az ő jóakaró közönsége érdekében leginkább kultiválandó és ha emellett »kulturmisszióját« sem téveszti szem elől, bölcs tapintattal megtalálván a helyes, az arany közép-utat, amellyel mindenkit, tehát a kulturmisszió fanatikussait is kielégíti, Ezzel szembe veti, hogy a miénknek hálásabb közönséget sehol sem talál s mi első lezünk, akik az elismerés pálmáját szeretettel nyújtjuk át.

Most a szini évad elején vagyunk, reméljük, mire annak vége elérkezik, az igazgató ur nekünk fog igazat adni és nem azoknak, akik rövid kéthónapos színiévadtól »első sorban« kulturmisszióhívást várnak, elfeledvén, hogy a huszadik század közönsége, utóda a husz évszázad előtti közönségnek, amely Róma piacán kiáltotta: panem et circenses.

F. E.

KARCOLAT.

Boszon kontra csárdás!

— Rovás. —

Emberemlékezet óta nem volt tánc, mely olyan rohamosan hódított volna tért magának tánctermekben, mint a boszon. Ez a lenge és bájos tánc meghódította a világot s ma már oda jutottunk vele, hogy a boszon tudása nélkül estélyekre senki se menjen, mert biztosan rosszul fog mulatni. Sőt ma már a boszon nem tudását urak, urleányok intelligenciájának rovására írják.

És mégis vannak olyan percek, melyekben én, aki annyira imádom a boszont, azt féltékenyen nézem és undorral fordulok el tőle. Mert mégis csak boszont és elsmorító látvány az, hogy amíg »Khér« cinen Németországban és Ausztriában ma is kifogástalan precizitással táncolják a kormagyart, mi magyarok, a még egyetlen táncunkra: a csárdásra is boszont táncolunk.

Hát nem látja ami magyar ifjuságunk, hogy ha ennek azonnal utját nem állja, ez az egy magyar táncunk sem lesz már hosszú életű. A kormagyart, társalgót, öt különböző mester által megirt palotást, vígadót, mindmégannyi szép magyar táncunkat a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudtuk táncrendeinkbe felvenni s most az egy csárdásunkra is angolt és németet táncolunk? Ezzel nem ezt akarom mondani, hogy a boszont ne táncoljuk, csak azt, hogy táncoljuk azt a saját zenéjére és ne csárdásra.

Azért azzal a kéréssel fordulok a tánckedvelő magyar ifjusághoz, hogy amennyiben még nem késő, egyetlenegy megmaradt magyar táncunk megvédésében legyenek segítségemre. Hurrogjanak le minden olyan táncost, aki magyar zenére táncolja a boszont. De ne csak azt tegyék, hanem magyar lelkükben arra is legyen elég bátorság, hogy az ellenkezőkkel is szembe szálljanak.

Major

okleveles táncmester,
a M. T. E. alelnöke.

Színházi híresek.

Operára készül — a direktor hoz-
zánk beküldött programja szerint —
a bajai társulat. Most már könnyű,
mert — mint mo. dják — másod kar-
mester is van, megérkezett a mi régi,
jó karnagyunk a Pesti Ihasz gárdájá-
ból. Mert némelyik karmester annyit
ért a kontra-punkthoz, mint a kiváló
karmester Németh a harangöntéshez.

Sokan vannak, akik alig várják az ope-
rette előadásokat. — Nem csoda. — Hiszen a
Leányka nagyon kedvelt, még butéliában is.

*Mondják, hogy egyik természetes színésznők megfo-
gyott. Ennek elbírására csak orvos a hivatal, valamint
hogy a művészetben való megfoghatóságára a kritikusok.*

Vasárnap délutáni előadások is lesznek
ezentul. Azt mondják, hogy népszínmű kerül majd
színrre. Bizonyosan megtelnék a nézőtér, ha így
volna és régi jó népszínműveket venne elő a
direkción. Mert mostanában a legkapósabb a —
Vöröshaju és társai.

*A színházban operettre alig készülnek.
Pedig nálunk is kedvelt volna a — milliár-
dos leány.*

Nálunk is jöhetne már a legújabb Lehár-operette.
Mert ebben a szomorú városban elkelnének a — Vig
özvegyek.

*Most, hogy megérkezett a szintársulat, a tánc-
iskolának befüllegzett. Tudvalevőleg a gyermek-iffuk
mostanában már a szerelem iskoláját uzoválják.*

IRODALOM.

Budapesti Napló. A Budapesti Napló az egyet-
len fővárosi radikális ellenzéki újság, amely a polgári
munkának minden érdekét bátran és hathatósan
megvédi a publicisztika terén és ilyen módon elő-
készíti a polgári Magyarország teljes kialakulását
Semmiféle érdekcsoportnak és semmiféle politikus-
nak hasznát és céljait nem respektálja; politikai
tudósításai ezért szenzációszám és olvasóinak infor-
máltsága páratlan. A Budapesti Napló Szabadgon-
dolat című állandó melléklete egyedül áll az egész
világsajtóban és részolgált arra az örömrre, amely-
lyel megjelenését a magyar kultúrtársadalom üdvöz-
ölte. A Budapesti Napló cikkei Kabos Ede. dr.
Jászi Oszkár, Rácz Gyula, Dániel Arnold, dr. Mad-
zsar József, Biró Lajos írják. Párisi levelezője Ady
Endre. Az újság irodalmi része a modern irodalom
legjavát adja. Teljes közgazdasági tudósítást közöl
mindennap és árara nézve a legolcsóbb a teljes tar-
talmat adó napilapok közül. Előfizetési ára egy évre
20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona,
egy óra 1 korona 80 fillér. Egyes szám ára 6
fillér. Karácsonyra díszes naptárt ad előfizetőinek.
A Budapesti Naplóra bármely napon meg lehet
kezdeni az előfizetést. Kiadóhivatal Eötvös-utca 34.
Mutatványszámot kívánatra azonnal küld a kiadó-
hivatal.

N y i l t t é r .*)

Számtalanszor bevált

MATTONI/FÉLE
GISSHÜBLER
természetes égvérmes
SAVANYÚVIZ

A nagy égetése
húgyhomoknál és
hólyaghurtnál,
mint a húgsavat
megkötő szer.

6093/1906. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Nicolaus Béla végrehajtható javára, isme-
retlen tartózkodásu **Berger Fülöp** részére kirendelt
Tomesányi Sándor ügyvéd mint ügygondnok elleni
5615/1906. számú végrehajtási ügyében a bírói ár-
verés 400 K tőkekövetelés, ennek 1906. évi június
hó 1-től járó 8% kamatai, 89 K 24 f. eddigi meg-
állapított, 18 K 20 f. mostani és a még felmerül-
endő költségeknél, továbbá 6197/906. tkv. sz. alatt
csatlakozott **Gludovác Ferenc** utóda javára 509
K 03 f. tőke, 69 K tőke után 1906. évi április hó
9-től 1906. évi április hó 28-ig, 509 K 03 f. után
1906. évi április hó 28-tól járó 5% kamatai és 143
K 60 f. eddigi, 18 K 20 f. ezuttali költségek ere-
jéig és dr. **Fischhoff Zsiga** 80 K s jár-ból álló
követelésének kielégítése végett az 1881. LX. t. c.

144. és 146. §§-ai és 167. §-a értelmében a sza-
badkai kir. törvényszék területén levő Rém község-
hez tartozó borotapusztai 979. sz. betétben A + 1.
sor. 48/50. hrsz. alatt foglalt az 5. és 6. tized dű-
lőben fekvő 600 []-öl erdő és rajta levő 240/a. sz.
lakházra 1312 K kikiáltási árban ezennel elrendel-
tetik és annak Rém község-házánál leendő meg-
tartására 1906. évi október hó 23. napjának d.
e. 10 órája kitézetik.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át
késpénzben vagy óvadékképes papirban a kikül-
döttnek átadni.

Az ingatlanok a kikiáltási áron alul is ela-
datni fognak.

Bácsalmás, 1906. aug. 9. A kir. járásbíróság,
mint tkvi hatóság.

Funták s. k.
kir. albiró.

Figyeljünk!

Még nem létezett!!

Figyeljünk!

Jótállás mellett szállítunk

EGY JÓL JÁRÓ ÓRÁT LÁNCCAL

csak 2 korona 95 fillérért,

bregenzi (Ausztria) fióküzletünkben mindaddig, míg a készlet tart, az összege előleges beküldése mellett,
vagy utánvétellel. Ezt a hallatlanul olcsó árat azért szabtuk meg, hogy mintegy 100.000 darabból álló rakta-
runkat kiárusítsuk. Fölötte kedvező alkalom viszontelárusítóknak!

„ARALK“ svájci óragyár BREGENZ.

Németül: Schweizerische Uhrenfabrik „ARALK“, Bregenz.

M. kir. államvasutak.

M E N E T R E N D.

Érvényes 1906. évi május hó 1-től.

Oda.				Szabadka—Baja.				Vissza.			
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.
10 10	7 00	7 15	155,320	ind.	Budapest k. p. u. (183)	érk.	1 00	6 55	10 00	5 45	
	5 41	7 25			Belgrád (183)			7 17	10 38		
3 05	7 48	11 30	4 55		Szeged-Rókus (184)		10 54	2 52	7 53	12 12	
	7 09	9 05			Dálja			5 37	9 23		
4 50	10 35	1 42	7 05	ind.	Szabadka (183. 184. 186)	érk.	8 08	12 48	6 20	10 28	
5 03	10 48	1 55	7 17		Horvát tanyák 2. sz. őrház		7 56	12 36	6 08	10 14	
5 09	10 54	2 01	7 23		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház		7 50	12 30	6 02	10 07	
5 16	11 01	2 08	7 30		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház		7 43	12 23	5 55	10 00	
5 25	11 10	2 17	7 38		Csikieria		7 35	12 16	5 48	9 52	
5 38	11 24	2 29	7 50		Bácsalmási szállók		7 22	12 04	5 36	9 35	
5 48	11 34	2 39	7 59	érk.		ind.	7 13	11 55	5 27	9 22	
6 03	11 46	2 54	8 09	ind.	Bácsalmás (178)	érk.	7 03	11 45	5 17	9 12	
6 09	11 51	3 00	8 14		Almás		6 58	11 40	5 12	9 06	
6 33	12 15	3 26	8 42		Bikity-Borsód		6 33	11 15	4 47	8 38	
6 56	12 38	3 49	9 05		Bajai szállók 24. sz. őrház		6 06	10 51	4 23	8 05	
7 07	12 48	4 00	9 16	érk.	Baja (214)	ind.	5 55	10 40	4 12	7 52	
9 41	3 23			érk.	Zombor (214)	ind.		6 45	12 57	4 05	

Oda.				Baja—Ujvidék.				Vissza.			
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.
		10 10	7 00	ind.	Budapest k. p. u. (183. 213) ér.		6 55	10 00	5 45		
		4 50	10 35		Szabadka (213)		12 48	6 20	10 28		
	4 00	7 22	1 15	ind.	Baja (213)	érk.	6 33	8 53	3 23	6 50	
	4 11	7 32	1 25		Baja-szállás város		6 24	8 46	3 15	6 42	
	4 25	7 45	1 38		Vaskút		6 07	8 31	2 59	6 26	
	4 51	8 10	2 01		Gara		5 43	8 10	2 37	6 00	
	5 06	8 25	2 15	érk.	Regőce (178)	ind.	5 25	7 55	2 17	5 35	
	5 09	8 26	2 16	ind.		érk.		7 54	2 14	5 29	
	5 37	8 54	2 39		Sztanisics			7 38	1 57	5 12	
	5 47	9 04	2 48		*Körtés			7 21	1 35	4 47	
	5 56	9 12	2 56		Gádor			7 14	1 28	4 40	
	6 08	9 24	3 07		Magyarut 16. sz. őrház			7 01	1 14	4 22	
	6 15	9 31	3 14		Nenadics			6 55	1 08	4 16	
	6 25	9 41	3 23	érk.	Zombor (184)	ind.		6 45	12 57	4 05	
		10 10	7 15	ind.	Budapest k. p. u. (183. 184.) ér.		1 00	Szv.		5 45	
		5 00	2 02		Szabadka (184)		9 41	7 103		10 35	
					Dálja (184)		9 30	I-III.		9 23	
2 25		6 51	3 51	ind.	Zombor (184)	érk.		6 10	11 20		7 00
2 31		6 57	3 57		Zombor-vásártér			6 03	11 13		6 52
2 41		7 07	4 07		Fernbachszállás			5 54	11 04		6 41
2 50		7 16	4 16		Zsarkovác			5 46	10 56		6 32
3 06		7 30	4 30		Ó-Sztrapár			5 32	10 42		6 15
3 35		7 49	4 49		Bresztovác			5 16	10 28		5 51
3 46		8 00	5 01		Rác-Militics 27. sz. őrház			4 58	10 10		5 31
4 05		8 10	5 12		Hódság			4 48	10 02		5 21
4 46		8 35	5 37		Paripás			4 29	9 45		4 43
5 00		8 49	5 51		Parrag			4 08	9 25		4 10
5 08		8 57	5 59		Pelvayszállás 35. sz. őrház			3 59	9 16		3 59
5 16		9 05	6 07	érk.		ind.		3 50	9 09		3 50
5 40		9 16	6 09	ind.	Gajdobra (180)	érk.		3 26	9 07		3 21
5 54		9 30	6 23		Bulkeszi			3 12	8 55		3 06
6 16		9 45	6 38		Petróc-Dunagálos			3 01	8 44		2 49
6 50		10 10	7 03		Futtak			2 32	8 16		2 10
7 00		10 19	7 13		Chotekpuszta 46. sz. őrház			2 21	8 04		1 45
7 13		10 31	7 25	érk.	Ujvidék (181, 181. 183.)	ind.		2 07	7 51		1 30
11 42			10 38	érk.	Belgrád (183)	ind.			5 41		7 25

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Honfiak, mozdítsátok elő a magyar exportot!

Az első magyar
libamáj-kivitel

HIRSCHFELD ANTAL

Galgócz és Bécs, II. Haid-utca 7. szám

vesz bármily mennyiségű,
elsőrendű friss libamájat,
kilogrammonként 4 kor.

Minden pénteken jelenik
meg és már kora délelőtt
minden dohányüzletében
kapható a

FIDIBUSZ.

Remek rajzok!

Pompás tartalom!

Fényes kiállítás!

Előfizetés:

Negyedévre — 150 fill.
Egy hónapra — 50 fill.

Egy
szám
ára:
5 kr.

Mutatványszámokat köld
a „FIDIBUSZ” kiadóhiva-
tala Budapest, Rökk
Szilárd-utca 9. szám.

Kronsteiner Károly

Cs. k. oszt. szab.

Magy. kir. szab.

Homlokzat-festékek

**Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázó-
lására. 49 árnyalatban, kilója 24 fill.-től feljebb.
1 kiló elegendő 10 négyszögméternek kétszeri mázolására.**

Főraktár: **Wagenblatt és Henerári festékkereskedésében, BAJA.**

Mosható mázolások

ugymint zománc, homlokzatfesték, száraz és lapidon-
festék, pépnmű 50 árnyalatban, vízben mosható,
egyszeri bevonásra fed, színét nemhagyja.

Költségár négyszögméterenkint 5 fill. Meglepő siker.

Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve

VILAGSZERTE HIRES A BORSZÉKI GYÓGY-BORVIZ.

A „FÖKUT” vize legkellemesebb italu, legszénsavdusabb üdítő ásványvíz, ugy magában, mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.
A „KOSSUTH-KUTI” vize kitűnő összetételű alkalikus vasas savanyúvíz, gazdag vas és mézstartalmánál fogva igen jó hatással van a
vérszegénység minden neménél, továbbá az angolkór és görvélykórnál.
A „BOLDIZSAR-KUTI” gyógy-borvíz nem csak kiválóan üdítő élvezeti víz, de kitűnő sikerrel használtatik a vese-, húgyhólyag-, kösz-
vény bántalmak ellen, a légző- és emésztőszervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél megakadályozza húgyhomok lerakódását.
NAGY LITHIUM TARTALMU. HÚGYHÁJTÓ HATÁSÚ. SZÉNSAVDUS. CSIRAMENTES.
Utolsó vasuti állomás Déda. Posta, távirada és telefon helyben. Kapható minden nagyobb fűszer- és csemege üzletben és vendéglőben
A borszéki gyógy-borvíz főraktára Baja és vidéke részére: **STAMPFL JENŐ** cégnél Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvízek
legelőnyösebb árakon kaphatók. Telefon 81. szám.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi iparkiállításon

aranyéremmel kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésemben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-,
diszművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek-, minden-
nemű tan- és segédkönyvek-, térké-
pek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajzpapírok,
író- és rajzszerek, vonalzott
üzleti könyvek nagy választé-
kban a legjutányosabb ára-
kon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hir-
lapokra és folyóiratokra elő-
fizetések az eredeti áron
elfogadtnak.

Hirdetések a BAJAI HIRLAP-ba
mérsékelt áron vétetnek fel.

**Diszkönyv-
kötészetem**

Diszművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkeretek, (Passepartous)
íróaljszatók, stb.

előállítására van berendezve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesszen állít elő
műveket, folyóiratokat, bál- és lakodalmi
meghívókat, eljegyzési kártyákat, név-
jegyeket, számlákat, levélpapírokat,
levélborítékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegyzéke-
ket, falragaszokat, stb. fekete
és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-
igazgatási, ügyvédi és egyházi
nyomatványokból.

Bármilyen **könyvnyomdai**
munkák a legolcsóbb áron
vétetnek fel.